

Chân Mây Cuối Trời

Phanxipăng

Chuyến bay SG - Huế hạ dần độ cao. Phi cơ nghiêng cánh lạng qua bán đảo Sơn Trà, chuẩn bị đáp xuống Phú Bài. Kỹ sư (KS) Bùi Quốc Nghĩa chỉ tôi thấy vịnh biển xanh đẹp như tranh vẽ, mang tên gọi rất thơ: Chân Mây. Cuối năm 1997 này, dự án cảng biển nước sâu & khu công nghiệp - thương mại - du lịch Chân Mây do KS Nghĩa làm Phó chủ nhiệm sẽ chính thức khởi động

Tái Khám Phá 1 Hải Khẩu Trọng Yếu

KS Bùi Quốc Nghĩa làm việc ở Phân viện Vật lý tại TPHCM, thuộc Trung tâm Khoa học Tự nhiên & Công nghệ Quốc gia. Trao tôi loạt sơ đồ, biểu đồ, bản đồ dự án Chân Mây, anh hào hứng:

- Cách đây không lâu, tên vịnh biển thơ mộng này hầu như ít ai biết, ngay cả dân Thừa Thiên - Huế. Giờ thì chẳng những riêng Huế, mà khắp Việt Nam, & nhiều nơi trên thế giới nữa, địa danh Chân Mây được nhắc tới như 1 "điểm son" hấp dẫn bao tập đoàn doanh nghiệp kéch sù. Công đầu, phải kể đến PTS (1) Trương Đình Hiến đã cùng cộng sự khám phá Dung Quất & Chân Mây, lập dự án quy hoạch thành hệ thống cảng biển nước sâu nhằm thúc đẩy sự phát triển vùng kinh tế trọng điểm miền Trung nước ta cũng như toàn khu vực Mekông lớn (2) trước thêm thế kỷ XXI.

Theo tôi, bảo "tái khám phá" ắt chính xác hơn. Tài liệu Le Royaume de Champa của Georges Maspéro công bố lần đầu trên T'oung Pao / 通報 / Thông Báo - tạp chí về Trung Quốc học - ấn hành tại Hoà Lan vào những năm 1911-1913; sách thực hiện bởi NXB Van Oest, Paris & Brussels, 1928. Dựa theo thư tịch đó, sách Việt sử: xứ Đàng Trong của Phan Khoang (Nhà sách Khai Trí, Sài Gòn, 1970) ghi nhận: từ giữa thế kỷ IV, năm 359, mũi Chân Mây mang tên bến Ôn Công - ranh giới giữa quận Nhật Nam nước ta với Lâm Ấp của Chiêm Thành. Thời Tây Sơn, vua Quang Trung từng cùng tướng sĩ ghé thị sát vùng vịnh này để đặt đồn thú. Các sử quan triều Nguyễn gọi mũi Chân Mây là núi 株買 / Chu Mãi / Châu Mãi & ghi rõ trong Đại Nam nhất thống chí, bản Việt dịch bởi Phạm Trọng Điềm, được Đào Duy Anh hiệu đính (NXB Thuận Hóa, Huế, 1992), ghi chú của Phanxipăng trong đôi ngoặc vuông:

"Núi Chu Mãi: Ở phía Đông Nam huyện Phú Lộc. Mạch núi từ đèo Phú Gia bỏ xuống, ở đất bằng nổi lên một ngọn; kéo dài chừng 5 dặm, phía Đông Bắc sát bãi biển, cửa biển ở phía Tây Bắc. Đầu đời Gia Long (1802) đặt đài phóng hỏa ở đỉnh núi [hải đăng ngày xưa], năm Minh Mệnh thứ VI (1825) tu bổ, năm thứ XVI (1835), triệt bỏ".

Năm 1899, sau chuyến du lịch kinh đô Huế, Marcel Monnier phát hành ký sự "Le Tour d'Asie / Vòng quanh châu Á", đã phiên âm địa danh Chân Mây là Choe-May & lưu ý về một số công trình nghiên cứu thăm dò nhằm lập hải cảng diễn ra nơi đây.

Nhà báo, nhà văn Nguyễn Đắc Xuân công tác tại văn phòng đại diện báo Lao Động tại miền Trung, ở TP Đà Nẵng, cho biết:

- Đầu thế kỷ XIX, khi Nguyễn Ánh kéo binh từ Nam ra, đã đậu chiến thuyền giữa vịnh Chân Mây để chỉ huy các cánh quân giành lại kinh thành Phú Xuân trong tay vua quan triều Quang Toản. Đầu thế kỷ XX, Bogaert

khai thác gỗ rừng Thừa Lưu rồi cho thuyền chở theo sông Chu Mới - nói trại từ Chân Mây, là 1 trong 2 sông chảy ra vịnh này - để xuất khẩu. Giữa thế kỷ XX, năm 1947, tướng Henri Le Bris xua quân viễn chinh Pháp đổ bộ vào Chân Mây nhằm tái chiếm Huế. Năm 1973, nhờ Mỹ viện trợ, chính quyền Sài Gòn cho đắp con đường Đờn nói quốc lộ 1 tới bờ biển để chuẩn bị xây dựng cảng nước sâu Chân Mây.

Nhà báo, nhà văn Nguyễn Quang Hà công tác tại tòa soạn tạp chí Sông Hương, Huế, thêm:

- Địa bàn Chân Mây, mình quá rành rẽ. Từng ăn dầm ở dề đó suốt bao năm ròng mả. Nơi đây gồm 3 xã Lộc Vĩnh, Lộc Tiến, Lộc Thủy thuộc huyện Phú Lộc; tổng diện tích 15.870ha với 25.175 nhân khẩu. Từ hòa bình lập lại đến nay, người dân Chân Mây xoay xở đủ cách nhưng nghèo vẫn hoàn nghèo. Thử làm muối, bắt thành! Xây đập Chu Mới ngăn mặn để trồng lúa, thất bại! Muốn đánh cá khơi xa nhưng không có thuyền lớn, bó tay! Gần đây, cây trà hoa vàng lấp ló một phương thức canh tác mới, mang tính thử nghiệm. Giờ chừ, trước dự án xây dựng phố cảng tầm cỡ thế, hỏi ai chẳng hỏi lòng hỏi dạ?

Thị Sát Vùng Dự Án

Tính theo đường chim bay ra Bắc, Chân Mây cách phi trường Phú Bài 36km, cách TP Huế 49km, cách cảng Thuận An 53km, cách đường 9 Nam Lào (đường Liên Á tương lai) 100km. Vào Nam, Chân Mây cách Lăng Cô 12km, cách Liên Chiểu 22km, cách sân bay Đà Nẵng 32km, cách cảng Dung Quất 140km. Toàn bộ khu vực Chân Mây & đồng bằng Thừa Lưu - Nước Ngọt là vùng đất đai khá bằng phẳng với độ cao 2-10m, tạo thành "tam giác vàng" mà giới hạn ở phía Tây là đèo Phước Tượng, ở phía Đông là đèo Phú Gia, ở phía Nam là quốc lộ 1A & đường sắt xuyên Việt, sắp tới còn có đường cao tốc Bắc Nam là trục lộ được mệnh danh "đường Trường Sơn công nghiệp hóa".

Hai mũi Chân Mây Tây & Chân Mây Đông tạo nên cửa vịnh 7km, từ máy bay trông giống đôi tay khổng lồ ôm trọn 20km² mặt nước biển Đông, che chắn những luồng gió bão trùng dương thổi vào. Với vận tốc gió trung bình năm 1,8m/s, đây là khu vực bão yếu & vừa; bình quân mỗi năm có 0,41 cơn bão. Còn lũ lụt? Nếu thị dân Huế năm nào cũng lo sông Hương tháng 7 nước nháy lên bờ, thì khu vực Chân Mây khác hẳn. Đổ ra vịnh, đôi dòng Chu Mới & Bulu đều là sông nhỏ, lượng phù sa rất thấp, khoảng 30.000m³/năm, qua theo dõi 28 năm liền, 1968-1995, chưa hề thấy lũ lụt. Cũng theo kết quả trắc đạc đáy vịnh suốt thời gian đó, hiện tượng sa bồi hay xói lở diễn ra chẳng đáng kể. Đáy vịnh chủ yếu cát mịn, không có đá ngầm; đặc biệt phía Đông có độ sâu lí tưởng đối với hải cảng lớn: 9-14m.

Chủ tịch HĐND tỉnh Thừa Thiên - Huế là ông Phan Văn Đường mỗi lần nhắc Chân Mây là mãi say sưa về "dự án đặc biệt quan trọng" đã & đang chờ đón các nhà đầu tư:

- Với Chân Mây, hơn 50 đoàn nghiên cứu đầu tư của nước ngoài đã đến, hơn 10 vị đại sứ từng ghé. Nhóm G7 [Group of Seven, gồm 7 đại cường quốc gồm Hoa Kỳ, Nhật Bản, Đức, Anh, Pháp, Ý, Canada] cũng cử chuyên gia tới Chân Mây tìm hiểu. Phái đoàn Bộ Ngoại giao Thái Lan đông những 110 người, mới sang nước ta làm việc, cũng tham quan Chân Mây. Vừa rồi, đại sứ Nhật Katsunari Suzuki phát biểu rằng Cơ quan Hợp tác quốc tế Nhật Bản / Japan International Cooperation Agency (JICA) đang chuẩn bị kế hoạch hỗ trợ miền Trung, cũng đặc biệt lưu tâm đến cảng thương mại - du lịch quốc tế Chân Mây.

Ngày 28/2/1997, Chủ tịch Phan Văn Đường vui vẻ mời tôi tham dự đội thị sát Chân Mây cùng ông Motohiro Shibata - trợ lý Tổng giám đốc tập đoàn Sumitomo của Nhật.

Con đường Đờn chạy ngang trước UBND xã Lộc Vĩnh giờ được trải nhựa, gọi là đường công vụ, giúp đoàn ô tô lướt veo veo từ quốc lộ ra sát mí biển. Quanh vùng, quán xá bắt đầu đua nhau mọc lên, có cả nhà hàng trung biển "Restaurant Chan May" mới khai trương. Chủ nhà hàng là hai chị em gái người Thừa Lưu, trẻ và xinh hết tài tử, cười giòn:

- Chừ, ngày mô cũng nườm nượm khách Tây, ta về. Khu vực ni vui lên thấy rõ. Nhiều người nắm bắt thời cơ, từ xa tìm tới mua đất để "phát" sau ni, nên giá đây tăng vọt vọt.

Biển hiện ra, xanh biếc. Thỉnh thoảng, đôi chiếc thuyền chài cưỡi sóng lại qua. Tài xế đạp thắng, thì KS Bùi Quốc Nghĩa giục:

- Chạy đi. Cát không lún đâu mà sợ. Khác nhiều nơi, bờ cát đây được nén chặt tự nhiên nên cả đại đội ô tô mặc sức băng băng. Còn êm hơn đường nhựa ấy chứ.

Đoàn xe hơi đưa chúng tôi lướt sát mép biển, từ Chân Mây Đông sang Chân Mây Tây. Ông Motohiro Shibata vừa quay video camera, vừa liên tục tấm tắc:

- Tốt quá! Đẹp quá!

Quy Hoạch Góc Biển

Theo ý kiến chỉ đạo của Thủ tướng Võ Văn Kiệt qua thông báo số 31/TB kí ngày 28/3/1996, tỉnh Thừa Thiên - Huế liền tích cực chủ động phối hợp với các cơ quan chức năng tiến hành nghiên cứu chuẩn bị cho công tác quy hoạch xây dựng cảng biển nước sâu & khu công nghiệp - thương mại - du lịch Chân Mây. Thời gian ngắn sau đó, vụt xuất hiện trên tờ báo nọ thông tin khá... ú ớ: "Chân Mây bị nhiễm xạ!" Ngay lập tức, Bộ Khoa học - Công nghệ - Môi trường khẩn trương tổ chức thực hiện đề tài Điều tra mức độ ô nhiễm phóng xạ khu vực Chân Mây với sự tham gia của cả tập thể gồm các nhà khoa học thuộc Ban An toàn bức xạ hạt nhân, Viện Năng lượng nguyên tử Việt Nam, Liên đoàn Địa chất 10, Trung

tâm Nghiên cứu ứng dụng địa - vật lí, Liên hiệp Khoa học sản xuất mỏ Việt Nam. Gồm 2 giai đoạn. Giai đoạn đầu: khảo sát, lấy mẫu thực địa từ 22/5 đến 8/6/1996 dưới sự chứng kiến của nhiều phóng viên đến từ gần xa. Giai đoạn tiếp theo: phân tích mẫu & lập báo cáo khoa học.

Báo cáo được Hội đồng nghiệm thu của Nhà nước đánh giá xuất sắc & kết quả được Thứ trưởng Bộ Khoa học - Công nghệ - Môi trường Chu Tuấn Nhạ đệ trình Thủ tướng bằng công văn số 1612/MTg ngày 16/7/1996. Tóm tắt kết quả thế này. Ở khu vực Chân Mây, trên tổng mặt bằng khảo sát 50km², đã phát hiện 5 điểm dị thường bức xạ gamma tự nhiên tại Cảnh Dương, Phước Lộc, Lộc Tu, Vĩnh Phong & phía Bắc cửa sông Bulu. 5 điểm dị thường này chiếm diện tích 0,8km² cả thảy, phát sinh bởi khối đá granit Hải Vân (yếu tố nội sinh) & sa khoáng bồi đắp tạm thời (yếu tố ngoại sinh). Tương tự nhiều bãi cát dọc bờ biển nước ta, mức độ bức xạ ở đây quá nhỏ (30-50μR/h) so với ngưỡng cho phép (115μR/h). Kết luận: chẳng đáng quan tâm.

Ngày 27/12/1996, ngay sau khi dạo thăm Chân Mây, Thủ tướng Võ Văn Kiệt ký quyết định số 886/TTg phê duyệt định hướng quy hoạch đô thị mới nơi đây để phát triển cảng, công nghiệp & dịch vụ. Cánh bản đồ đã được phê duyệt, KS Bùi Quốc Nghĩa diễn giải:

- Nơi đây, người thưa, đất rộng & ít có khả năng nông nghiệp nhưng giàu khoáng sản, đặc biệt đá vôi, đất sét, sỏi, caolin. Quả là địa bàn cực kỳ thuận lợi đối với quy hoạch xây dựng đô thị mới. Hệ thống liên lạc nối trực tiếp đường cáp quang & viba quốc tế chỉ 5km. Lưới điện 110kV kéo về cũng chỉ 5km. Đường dây 500kV kéo không quá 9km. Chưa kể nguồn nước ngầm, riêng 3 hồ chứa tự nhiên Thủy Yên, Thủy Cam & Truồi trong vùng, nếu cải tạo có thể cung cấp 120 triệu m³/ngày, đủ cho toàn khu vực Chân Mây trong dự án phát triển với dân số dự kiến 100.000-150.000 người sau năm 2020.

Chỉ tay ra mũi Chân Mây Đông, anh Nghĩa tiếp:

- Cảng tương lai gồm đê chắn sóng 1,8km & 5 cầu tàu sẽ được xây dựng ở đây. Tàu trọng tải 50.000 tấn cập bến thoải mái. Lợi dụng thủy triều, Chân Mây còn đón được tàu 70.000 tấn. Tổng chiều dài bến cảng 10km, công suất bốc dỡ có khả năng đạt 40 triệu tấn/năm, bằng tổng công suất tất cả cảng biển của nước ta trong năm 1996.

KS Nghĩa xoa tay, tùm tùm:

- Thật ra, đối với nhiều cảng Việt Nam, gọi "cảng biển" chưa chính xác đâu. Các cảng nổi tiếng như Hải Phòng, Quy Nhơn, Vũng Tàu, Sài Gòn thực tế vẫn là cảng sông, nghĩa là tàu từ đại dương không trực tiếp cập bến ngay mà phải qua cửa sông một đoạn, do đó tồn tại những hạn chế nhất định. Cảng biển đích thực như Dung Quất, Chân Mây sẽ phát huy ưu thế hải khẩu của nó.

Theo kỷ yếu Thừa Thiên - Huế tiềm năng & cơ hội đầu tư (tháng 8/1996), PTS Trương Đình Hiến phác thảo tổng thể cảng Chân Mây bao gồm:

- + Cảng tổng hợp;
- + Cảng trung chuyển container công suất 1 triệu tấn/năm;
- + Cảng phục vụ công nghiệp & vật liệu xây dựng;
- + Cảng phục vụ cho sửa chữa tàu;
- + Cảng du lịch;
- + Cảng tiếp nhận xăng dầu.

Cũng theo đó:

- + Mặt sau bến cảng là 260ha;
- + Khu nước neo tàu 400ha;
- + Diện tích hệ thống kho bãi 220ha.

Còn các khu công nghiệp:

- + Vật liệu xây dựng, xi măng từ clinker;
- + Kỹ thuật cao;
- + Điện tử - vật liệu điện;
- + Cơ khí sửa chữa;
- + Chế biến thủy hải sản;
- + Chế biến nông lâm thổ sản;
- + Sành sứ;
- + Thủy tinh;
- + Thủ công mỹ nghệ;
- + May mặc & sản xuất hàng tiêu dùng;

Thêm khu thực nghiệm sinh học & nông nghiệp; tổng kho xăng dầu; v.v..

Chánh văn phòng UBND tỉnh Thừa Thiên - Huế kiêm Phó ban trực chỉ đạo xây dựng vùng Chân Mây là ông Nguyễn Trung Dân cho tôi biết thêm chi tiết về quy mô đô thị mới nơi góc biển này:

- Khu cảng lớn, kho bãi & dịch vụ cảng chiếm 500ha. Khu công nghiệp trung tâm: 1.600ha. Khu thương mại - tài chính quốc tế: 300ha. Khu giáo dục: 140ha. Khu du lịch cao cấp Cảnh Dương: 160ha. Khu dân cư đô thị: 800ha. Khu ở của chuyên gia: 100ha. Dành cho giao tế đối ngoại 50ha nữa. Vậy quy mô 5.750ha, chưa tính khu du lịch nghỉ dưỡng Lăng Cô, khu du lịch - thể thao dưới nước tại đầm Lập An, khu du lịch sinh thái Vườn Quốc gia Bạch Mã.

Phó trưởng ban Văn hóa Xã hội của HĐND tỉnh Thừa Thiên - Huế là Cái Vĩnh Tuấn, bạn học với tôi thuở sinh viên Hà Nội. Tuấn thường lưu ý đặc điểm mà chàng gọi đùa "mĩ học Chân Mây":

- Ông ạ, đây có thể mạnh nổi trội, ít nơi sánh nổi. Ấy là quần thể du lịch đẹp tuyệt vời. Ngay sau mũi Chân Mây Tây là thắng cảnh mà ông từng biết: Cảnh Dương, bãi tắm sạch nhất nước, nơi xưa kia vua Khải Định cho xây hành cung Tĩnh Viêm. Thế chân vạc Cảnh Dương - Bạch Mã - Lăng Cô & Hải Vân từ lâu được xác định là 1 trong 3 cụm du lịch chính của tỉnh nhà. Từ Cảnh Dương, thông qua cửa Tư Hiền, du khách có thể lên đênh dọc hệ thống đầm phá rộng nhất Việt Nam - là đầm Cầu Hai, đầm Thủy Tú, đầm Thanh Lam, liên hoàn với phá Tam Giang - để thưởng thức bao đặc sản & thăm viếng chùa Túy Vân, núi Linh Thái, v.v.. Rồi từ cửa Thuận An, du khách men theo sông Hương, viếng quần thể "di sản văn hóa nhân loại": cố đô Huế. Mai một, khi hải cảng Chân Mây đi vào khai thác, tàu lớn chắc chắn sẽ nhả kìn kìn về hàng loạt khách từ muôn phương. Đẹp quá chứ lị.

Tôi thắc mắc:

- Miền Trung đã có kế hoạch xây dựng cảng biển nước sâu & khu công nghiệp Dung Quất ở tỉnh Quảng Ngãi. Vậy mở thêm hải cảng Chân Mây ở tỉnh Thừa Thiên - Huế, liệu thừa chăng?

Là Phó chủ nhiệm dự án Dung Quất lẫn Chân Mây, KS Bùi Quốc Nghĩa đáp liền:

- Không. Mỗi nơi có những chức năng đặc trưng. Nếu Dung Quất là cảng biển nước sâu & khu đại công nghiệp phức hợp gồm lọc dầu, chế biến các sản phẩm từ dầu mỏ, sản xuất phụ kiện & lắp ráp dàn khoan dầu khí, v.v., thì Chân Mây lại là cảng biển nước sâu gắn liền đô thị mới với công nghiệp - thương mại tài chính - du lịch & dịch vụ quốc tế. Chân Mây cùng Dung Quất song song phát triển, tạo nên tổ hợp cảng biển nước sâu có công suất vận chuyển lớn, đóng vai trò quan trọng trong sự phát triển kinh tế chẳng những miền Trung mà toàn quốc. Trên đường công nghiệp hóa & hiện đại hóa đất nước, chúng ta còn cần khám phá nhiều vịnh nước sâu thích hợp khác để mở thêm hải cảng, mới đáp ứng nhu cầu tăng triển. Theo nhận định của cựu Bộ trưởng Kế hoạch & Đầu tư Đỗ Quốc Sam, thế kỷ XXI của Việt Nam chính là "thế kỷ tiến ra biển Đông" kia mà.

Chân Mây Khởi Động

Qua bản đồ du lịch khu vực Mekông lớn, khi tuyến đường Liên Á hoàn thành, một "kênh Suez trên cạn" sẽ được khai thông. Đầu kia "kênh" là hải cảng Moulmein của Myanmar trên bờ vịnh Matarban. "chảy" xuyên Thái Lan & Lào, rồi "tiến ra biển Đông" ở đầu này "kênh": hải cảng Chân Mây của Việt Nam.

Đó là con đường tắt nối Thái Bình Dương với Ấn Độ Dương. Rõ ràng Chân Mây đóng vai trò "đột phá khâu" để vực dậy nền kinh tế không chỉ riêng Huế, mà Việt Nam & cả Đông Nam Á. Cùng với "đường Trường Sơn công nghiệp hóa", Chân Mây còn là "nút giao thông" trong hành lang phát triển Bắc Nam lẫn Đông Tây. Với vùng kinh tế trọng điểm miền Trung nước ta, Chân Mây tạo khu vực hạt nhân phát triển tổng hợp: giao thoa giữa khu phát triển thương mại phía Bắc (Lao Bảo - Đông Hà - Cửa Việt) với khu phát triển công nghiệp phía Nam (Liên Chiểu - Đà Nẵng - Dung Quất). Như thế, chẳng những tăng trưởng kinh tế, mạng giao lưu hợp tác khoa học - văn hóa - giáo dục đa quốc gia sẽ được tăng cường tích cực.

- Vậy khó khăn hiện tại trong việc mở cảng Chân Mây là gì?

Nghe tôi hỏi vậy, ông Nguyễn Trung Sơn trả lời:

- Kẹt nhất vẫn là vốn! Kế hoạch dài hạn 10-20 năm. Nhưng bước đầu triển khai xây cầu tàu số 1 & các khu phụ trợ dịch vụ, cần khoảng 100 triệu USD đầu tư 5-7 năm. Ngân sách trung ương không thể đáp ứng đầy đủ. Khả năng tài chính địa phương lại quá eo hẹp. Do đó, tỉnh chọn tìm đối tác liên doanh liên kết, đồng thời vay vốn & huy động sức dân. Hạng mục đầu tiên là phóng đường từ quốc lộ 1A thẳng ra mũi Chân Mây Đông. Đường gồm 8 làn xe, trước mắt thi công 2 làn. Định cuối tháng 3, rồi cuối tháng tư, đến giữa tháng 5/1997 mới làm lễ "ra quân". Tuy nhiên, do chưa đủ điều kiện, nên cuối năm 1997 này, con đường sẽ chính thức... động thổ. Sơ khởi, trung ương rót về 500 triệu đồng, tỉnh chi thêm 4 tỉ rưỡi hoặc hơn. Bằng mọi cách, hải khẩu Chân Mây phải được mở theo đúng quy hoạch. Có lẽ chưa bao giờ Thừa Thiên - Huế lên 1 dự án phát triển kinh tế lớn lao, được dân chúng vui mừng, tin tưởng & tham gia lao động công ích khí thế đến vậy.

Ngay trước thời điểm Chân Mây khởi động có anh bạn từ Paris điện thoại hỏi tôi:

- Này, tàu giàn khoan Katan-03 của Trung Quốc có sao dám thăm dò dầu khí tại vùng biển nước ta, chỉ cách mũi Chân Mây Đông chỉ 64,5 hải lí, hả? Dự luận quốc tế lên án dữ lắm! Chúng rút đi chưa?

Một bạn gái gốc Huế đang tu nghiệp tại Nagoya, Nhật Bản, fax cho tôi tài liệu đầy phần khởi: bảng so sánh khả năng phát triển của Chân Mây với loạt vị trí khác thuộc duyên hải miền Trung Việt Nam do đội nghiên cứu JICA xác lập. Trong tổng số 17 mục, Chân Mây được chấm 7 điểm tốt & 5 điểm rất tốt, kết quả tối ưu. Cuối bản fax, nàng còn phóng bút cập lục bát tập Kiều, nét chữ cực kỳ bay lượn:

*Mở đường lập cảng cho hay,
Cho lấp lánh sáng Chân Mây cuối trời.*

- Phóng sự này thực hiện năm 1997 nên giữ nguyên học vị phó tiến sĩ (PTS). Từ ngày 2/1/1998, Luật Giáo dục mới ban hành có hiệu lực thì PTS thành TS, còn TS thành TSKH.
- Khu vực Mê Kông lớn, còn gọi tiểu vùng sông Mê Kông mở rộng, tiếng Anh Greater Mekong Subregion (GMS).

Phanxipăng